

OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA BESEDILA

**DRŽAVNO SELEKCIJSKO TEKMOVANJE S PODROČJA SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2025/2026**

1., 2. in 3. letnik – srednji poklicni programi

Desa Muck: *Nebo v očesu lipicanca*

A Razumevanje – do 20 točk

Povzetek obeh odlomkov in umestitev v roman – **do 6 točk**

Razlaga, kako Almira in Medea iščeta notranji mir s primeri iz romana – **do 6 točk**

Razlaga, kako molk vpliva na stiske mladih iz romana in njihove starše s primeri iz romana – **do 4 točke**

Zapis Angelovega odziva na Medeino stisko z utemeljitvijo – **do 4 točke**

B Uporaba književnega znanja – do 10 točk

Smiselna vključenost podatkov o življenju in književnem delu Dese Muck – **do 4 točke**

Smiselna vključenost značilnosti romana – **do 3 točke**

Ustrezna raba literarnovednih pojmov – **do 3 točke**

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 točk

Razmišljanje o vlogi živali pri iskanju notranjega miru – **do 4 točke**

Povezava razmišljanja z naslovom razlagalnega besedila *Ali resnično ljubijo samo živali?* in ponazoritev z lastno izkušnjo – **do 3 točke**

Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – **do 3 točke**

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 točk

Upoštevana jezikovna pravilnost – **do 4 točke**

Upoštevana slogovna ustreznost – **do 3 točke**

Upoštevana ustrezna zgradba – **do 3 točke**

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA BESEDILA

1., 2. in 3. letnik – srednji poklicni programi

Desa Muck: *Nebo v očesu lipicanca*

A RAZUMEVANJE – do 20 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **povzame oba odlomka in ju umesti v roman – do 6 točk;**

Za vsak povzetek prejme po največ 2 točki (2 x 2 točki) in za umestitev v roman do 2 točki; za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Povzetek odlomka iz priloge 1 (do 2 točki)

Navede dva poudarka:

- kako živi Almira v Ljubljani (npr. srečuje se z družbo, ki ji ponuja droge);
- opiše njeno doživljanje v tistem času (npr. naveličanost nad delom v lokalu in vrnitev samomorilnih misli o »izkrvavitvi do smrti«).

Povzetek odlomka iz priloge 2 (do 2 točki)

Izpostavi dva poudarka:

- Aljaževo srečanje z Medeo (dekle želi, da ji ne vzamejo konja);
- ključni preobrat: materino sporočilo, da je konj zdaj njen.

Umestitev v roman (do 2 točki)

Npr.:

- Odlomek iz priloge 1 je sredinski del romana, ko Almira poskuša s pomočjo drog in alkohola zbežati pred svojo osamljenostjo in »zidom«, ki ga je zgradila okrog sebe.
 - Odlomek iz priloge 2 se umešča v konec romana, ko se Medea po polnoletnosti vrne v Lipico in ko pride do končne sprave z materjo.
- **razloži, kako Almira in Medea iščeta notranji mir, in navede primere iz romana – do 6 točk;**

Razlagi sta ustrezno umeščeni v spis in smiselni, naveden je kakšen primer iz romana (za vsako književno osebo prejme po 3 točke);

za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Npr.:

Almira (do 3 točke):

- vzroki za iskanje notranjega miru (npr.: telesna hiba, selitve, občutek tujosti);
- posledice njene stiske, ki se kažejo v načinih samouničevalnega vedenja (npr.: rezanje, droge, alkohol);
- ključni preobrat za doživetje pripadnosti (npr.: ob kobili Batosti z jokom podre svoj »zid sramu in strahu«, kar ji omogoči ponovno pripadnost družini in prijateljem).

Medea (do 3 točke):

- vzroki za iskanje notranjega miru (npr.: iskanje miru pred ukazovalno in nestanovitno materjo, ki jo nadzoruje z dietami in zahtevami po uspehu);
 - posledice njene stiske, ki se kažejo v močni navezavi na konje (npr.: konj Angel zanjo predstavlja zatočišče);
 - ključni preobrat za doživetje pripadnosti (npr. kako si prizadeva za iskanje rešitve: aktivno iskanje pripadnosti z odločitvijo za samostojno pot).
- **razloži, kako molk vpliva na stiske mladih iz romana in njihovih staršev, ter navede primere iz romana – do 4 točke;**

Za vsak primer (mladostniki in starši) prejme 1 točko (2 x 1 točka) in za navedbo primera iz romana 1 točko (2 x 1 točka);

za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Npr.:

Vpliv molka na stiske mladih (do 2 točki):

- zaradi neizgovorjenih stisk se jim zdi, da jih nihče ne sliši, kar pogloblja neprijetne občutke (strah, sram, osamljenost);
- primer iz romana za ponazoritev, npr. Almirin »zid sramu in strahu« ali Medein umik h konjem, ker se materi ne upa zaupati.

Vpliv molka na stiske staršev (do 2 točki):

- starši molčijo o svojih stiskah, da bi ohranili videz popolnosti/nočejo izpasti ranljivi pred svojimi otroki; ker so preveč ujete v svoje skrbi (skrb za preživetje) ipd.;
- primer iz romana za ponazoritev, npr.: Almirina starša se zaradi službe nenehno selita, zaradi česar sta preveč ujeta v lastne skrbi za preživetje; Medeina mama dolgo molči o svojih čustvenih stiskah; Aljažev oče ne more sprejeti Aljaževih želja, kar Aljaža vodi v upor in beg od doma, saj čuti, da v očetovem svetu ni prostora za njegovo svobodno voljo ipd.

- **odziv konja Angela na Medeino stisko in ga utemelji – do 4 točke.**

Za zapis odziva z utemeljitvijo prejme do 4 točke;
za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Npr.:

- Angel se pomirjujoče odzove na Medeino žalost v odlomku (priloga 2);
- Angel se odzove kot tolažnik, ki čuti Medeino stisko, izraža sprejetost Medeine stiske brez obsojanja;
- Angel se odzove kot podpornik (npr. da bo vedno njen »konj življenja«) in jo spodbudi k izražanju svobodne volje ipd.

B UPORABA KNJIŽEVNEGA ZNANJA – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **navede ustrezne podatke o avtorici in njenem književnem delu ter jih smiselno umesti v besedilo – do 4 točke;**

Opomba:

Reproduciranje podatkov o življenju in književnem delu avtorice Dese Muck, ki **niso smiselno vpleteni v besedilo, je značilnost manj kakovostnih razlagalnih besedil**, kar upoštevamo tudi pri vrednotenju. To velja tudi za navajanje značilnosti romana *Nebo v očesu lipicanca*. Ustrezni so tisti podatki, ki upoštevajo **literarnozgodovinski kontekst**.

- **navede ustrezne podatke o romanu *Nebo v očesu lipicanca* – do 3 točke;**

Npr.:

roman po naročilu, slogovno podoben filmskemu scenariju (struktura poglavja) ipd.

- **ustrezno in natančno uporablja literarnovedne pojme – do 3 točke.**

Npr.:

avtorica, (mladinski, avtobiografski) roman, ljubezenska tema(tika), dogajalni čas in prostor, književna oseba (književno) dogajanje ipd.

Opomba:

Pojmi so uporabljeni smiselno – na ustrezen način so **vpeti v besedilo** in ne zgolj naštet. Ustrezni so tisti podatki, ki upoštevajo **literarnoteoretični kontekst**.

C PREPRIČLJIVOST OSEBNEGA ODZIVA – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **napiše razmišljanje o vlogi živali pri iskanju notranjega miru – do 4 točke;**

Razmišljanje je zaokroženo, navedeni so primeri iz romana;
za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Npr.:

- sintezna ugotovitev o tem, kako živali vplivajo na najstnike (1 točka);
- navedba primerov za svojo ugotovitev (do 3 točke).
 - *Almira*: Njen prvi stik z živaljo je mucek Berti, ki mu je Almira zelo naklonjena. Čeprav se konjev sprva boji, ob kobili Batosti doživi popoln preobrat, saj ob njej začuti mir, ki je »kot bi se prepustila prijazni reki na vroč poleten dan«.
 - *Aljaž*: Njegov odnos do živali se najbolj izrazi v skrbi bolnega konja Miška, zaradi katerega se vrne v Lipico. Skrb zanj mu pomaga najti lastno identiteto in poklicno pot, saj spozna, da želi postati veterinar.
 - *Medea*: Naklonjenost do konja Angela ji daje moč za uveljavljanje lastne volje, kar jo vodi v odločitev, da si v Lipici ustvari življenje po svoje.
- **poveže razmišljanje z naslovom razlagalnega besedila *Ali resnično ljubijo samo živali?* in ga ponazori z lastno izkušnjo – do 3 točke;**

Zapis je smiseln, zaokrožen, razvidni sta povezavi z naslovom razlagalnega besedila in lastno izkušnjo;
za pomanjkljivejši zapis odštejemo ustrezno število točk.

Npr.:

Povezava z naslovom razlagalnega besedila (1 točka): najstniki v odnosu z živalmi najdejo brezpogojno sprejetost, mir in iskrenost, ki jih v zapletenih človeških odnosih pogosto (še) ne znajo najti.

Ponazoritev z osebno izkušnjo (do 2 točki) lahko vključuje razmisleke o lastnem doživljanju narave ali živali (obisk Lipice, skrb za domačega ljubljjenčka ipd.) in kako je to pomagalo tekmovalcu/tekmovalki doseči notranji mir, prebroditi težave ipd.

- **piše izvirno in ustvarjalno – do 3 točke.**

Svojo izvirnost in ustvarjalnost pokaže z nepričakovanim, zanimivim in s prepričljivim pristopom, npr. s slikovitim načinom, razmišlja zunaj ustaljenih okvirov in ponudi svež pogled na temo, poveže različne koncepte ipd.

Tekmovalec/tekmovalka **za ustrezno zgradbo** svojega razlagalnega besedila dobi največ **3 točke**:

- 3 točke** – za logično členjeno in koherentno besedilo
- 2 točki** – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno
- 1 točka** – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo
- 0 točk** – besedilo ni členjeno, ni koherentno

Tekmovalec/tekmovalka **za jezikovno in pravopisno pravilnost** svojega razlagalnega besedila dobi največ **4 točke**:

- 4 točke** – za slovnično in pravopisno pravilno besedilo z le z manjšimi napakami
- 3 točke** – za večinoma slovnično in pravopisno pravilno besedilo, ponekod so manjše napake, ki se ne ponavljajo
- 2 točki** – za slovnično in pravopisno delno pravilno besedilo, ki vsebuje več raznovrstnih napak, vendar se te ne ponavljajo
- 1 točka** – za besedilo z več raznovrstnimi slovničnimi in pravopisnimi napakami, ki se ponavljajo
- 0 točk** – za besedilo s pogostimi in z raznovrstnimi slovničnimi ter s pravopisnimi napakami

Tekmovalec/tekmovalka **za slogovno ustreznost** svojega razlagalnega besedila dobi največ **3 točke**:

- 3 točke** – za slogovno ustrezno besedilo z bogatim besediščem in le z manjšimi napakami
- 2 točki** – za večinoma slogovno ustrezno besedilo z manjšimi napakami, ki se ne ponavljajo
- 1 točka** – za slogovno zelo šibko besedilo z veliko raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo
- 0 točk** – za slogovno slabo besedilo, ki vsebuje veliko napak

Želimo vam veliko zadovoljstva pri vrednotenju.